

Plan praktijkonderzoek 1993

J.H. van Middelkoop, waarnemend programmaleider en onderzoeker slacht

De besprekingen van de onderzoeksplannen concentreren zich niet alleen op hetgeen allemaal onderzocht zou moeten worden, maar vooral op wat kan en wat het eerste moet gebeuren. Daarbij komen een aantal aspecten steeds naar voren. Dat zijn de kosten van de bedrijfsvoering, de wensen van de afnemer, de milieumaatregelen en de discussie rondom de batterijhuisvesting en het dierlijk welzijn. Het kenmerkende van het praktijkonderzoek is het toetsen en beproeven in bedrijfsverband. Dit betekent, dat voortdurend gelet wordt op de economische haalbaarheid voor de producent. Immers, alleen een rendabele produktie staat garant voor het behoud van een duurzame pluimveehouderij.

Praktijkonderzoek 1993

Het Praktijkonderzoek Pelsdieren- en Konijnenhouderij wordt met ingang van 1993 overgebracht van de Directie Landbouwkundig Onderzoek naar de Stichting Praktijkonderzoek. Hierdoor is het praktijkonderzoek op 'Het Spelderholt' niet langer over twee instellingen verdeeld.

Bedrijfsontwikkeling

Het beheersen van de kostprijs van het produkt blijft een belangrijke eis voor het voortbestaan van de pluimveehouderij.

Het praktijkonderzoek blijft daarom veel aandacht besteden aan het onderzoek naar het verbeteren van de produktiemethode. Op deze wijze draagt zij bij aan het behoud van een rendabele bedrijfstak. In dit kader worden proeven opgezet voor het vaststellen van optimale klimaatcondities bij leghennen, slachtkuikens en eenden. Bij slachtouderdieren wordt onderzoek gedaan naar de relatie legrijpheid en produktieresultaten. Bij de produktieresultaten gaat het ook om de broederij en slachtkuikens.

Het verzamelen van de juiste gegevens en het gebruik daarvan is erg belangrijk voor een goede bedrijfsvoering. Het praktijkonderzoek heeft daarom een apart project voor het opzetten van informatiesystemen. Daarnaast wordt met het

LEI samengewerkt bij de economische begeleiding van de bedrijfsontwikkeling.

Milieu

Ten aanzien van de ammoniak-emissie en de mineralenstroom zijn ingrijpende doelstellingen geformuleerd en op verschillende manieren vastgelegd. Het beheersen van de mineralenstroom leidt voor de pluimveehouderij tot een mestoverschot op bedrijfsniveau. Afgezien van grote verschillen in problematiek tussen de verschillende sectoren is, wat de pluimveehouderij betreft, redelijk bekend waar de schoen wringt en hoe het opgelost zou kunnen worden. Het verminderen van de ammoniak-emissie is met name een probleem bij strooiselhuisvesting. Het grote probleem, dat zich daarbij voordoet is het feit dat voor verschillende sectoren niet bekend is hoe het een-en-ander op een economisch en anderszins verantwoorde wijze, denk aan arbeid en hygiëne, in de praktijk moet worden toegepast. Niettemin zal er toch wat moeten gebeuren en het gaat daarbij vaak om ingrijpende en kostbare investeringen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het praktijkonderzoek in haar onderzoekprogramma veel aandacht besteed aan deze problematiek. Op het symposium 'Mestbehandeling op

de Boerderij' in mei '92, werd een overzicht gegeven van de diverse mogelijkheden en de stand van zaken, zowel bij het onderzoek als in de praktijk (SPOM/FOMA uitgave, ISSN 0926-7085). Het Praktijkonderzoek op 'Het Spelderholt' concentreert zich vooral op het onderzoeken van verschillende stalsystemen, tesamen met het voer- en watermanagement. In alle proeven wordt er steeds naar gestreefd om de mest al in de stal meteen te drogen en/of de mest zo snel mogelijk af te voeren. Aansluitend op de mestafvoer vanuit de stal zal de mest in dezelfde gang gedroogd moeten worden. Mestopslag en het gebruik van de mest wordt door ons niet onderzocht. Hieronder volgt een overzicht van de stal-systemen die in dit onderzoek betrokken worden of al zijn:

Ingeval van volledig of gedeeltelijk strooisel.

- verhoogde strooiselvloer met recirculatie
- gedeeltelijk rooster met mestbanden en mestbandbeluchting
- gedeeltelijk rooster met alleen beluchting

Beide systemen worden steeds vergeleken met de resultaten bij huisvesten op volledig strooisel. Het onderzoek vindt plaats bij slachtkuikens, kalkoenen, eenden en slachtkuikenmoederdieren.

Zoals eerder genoemd, worden de ontwikkelingen in de praktijk nauwlettend in de gaten gehouden en wordt het onderzoek daar voortdurend op afgestemd. In het algemeen loopt men tegen het probleem, dat niet alleen de investeringen per dier behoorlijk omhoog gaan, maar ook het energieverbruik.

Energie

Het mestoverschot en de ammoniakuitstoot krijgt nu veel aandacht, maar landelijk en wereldwijd gezien is het energieverbruik en de CO₂-productie misschien wel een veel groter probleem. Hoe het ook zij, het beheersen van het energieverbruik moet meer aandacht krijgen. Als gevolg hiervan wordt bij het onderzoek sterk gelet op de energiekosten en gezocht naar meer energiezuinige oplossingen. In mei 1993 wordt een studiebijeenkomst georganiseerd in samenwerking met het DLO en IKC over het 'Energieverbruik in de Pluimveehouderij'.

Kwaliteit

Het begrip kwaliteit geeft nog al eens wat aanleiding tot verwarring, omdat niet altijd duidelijk is wat er eigenlijk mee wordt bedoeld. In het alge-

De beoordeling van de (uitwendige) kwaliteit speelt met name bij kalkoenen een belangrijke rol.

meen wordt met kwaliteit bedoeld dat het produkt voldoet aan de verwachting die de afnemer van het produkt heeft. Bij de pluimveehouderij gaat het daarbij naast de zichtbare en produkt-technische eigenschappen ook om het vertrouwen in het produkt. Het moet geen residuen bevatten of besmet zijn met ziektekiemen. Het praktijkonderzoek richt zich daarom op het beproeven van huisvesting en verzorgingssystemen, waarbij de dieren fysiologisch gezien minder worden belast en toch een goed economisch resultaat behaald kan worden. Het doel van dit onderzoek is dat het dier minder vatbaar wordt voor ziekte en zodoende de uitval en het medicijngebruik teruggebracht kan worden. Deze problematiek speelt met name bij de slachtkuikens en kalkoenen. In dit kader wordt niet alleen gekeken naar het effect van gedoseerd voeren, maar wordt ook veel aandacht besteed aan het hokklimaat en vooral het klimaat op dierniveau. Het onderzoek naar het verbeteren van het stal-klimaat kan uitstekend worden gecombineerd met het onderzoek naar vermindering van de ammoniakuitstoot.

Welzijn.

De discussie over het dierlijk welzijn en het al-dan-niet aanstaande batterijverbod is voor het praktijkonderzoek aanleiding om alternatieve huisvestingssystemen op haar waarde te onderzoeken. Tot voor kort werd het onderzoek naar alternatieve huisvestingssystemen voor leghennen overgelaten aan het z.g. 'middellange termijn'-onderzoek. De financiering daarvan kwam voor een belangrijk deel ten laste van de overheid.

Het praktijkonderzoek zal niet het onderzoek aan volièrehuisvesting overnemen, maar wil wel een aantal huisvestingsmogelijkheden in het onderzoek betrekken.

Dit betreft dan een aangepaste batterij, welzijns-vriendelijke kooien en het bekende schar-relsysteem. Op deze manier kan de pluimveehouder een goed beeld krijgen van de voor- en nadelen van de verschillende soorten van huisvesten en toepasbaarheid ervan in de praktijk.

Konijnen en Pelsdieren.

Het onderzoek bij de konijnen betreft het vaststellen van optimale klimaatscondities en de voersamenstelling. Daarnaast wordt een inventarisatie gemaakt van de uitval en de uitvals-oorzaken. Aande hand hiervan kan onderzoek worden opgezet om de uitval bij konijnen te verminderen.

Bij de nertsen wordt veel onderzoek gedaan naar het verbeteren van de voerconversie door het opvoeren van het vetgehalte in het voer en langs foktechnische weg. In het selectieprogramma wordt daarbij geselecteerd op basis van activiteit van de dieren. De eerste resultaten daarvan zijn zeer gunstig. Mogelijkheden tot verbetering van het welzijn van nertsen zijn ook een belangrijk onderwerp van onderzoek. Bij vossen wordt in samenwerking met Scandinavische onderzoekers een alternatieve kooi met schuilmogelijkheid onderzocht. □